

Babylonian Talmud, (Iraq 3rd-7th c.) Tractate Sanhedrin 7a

שנאמר (שמות ל"ב) וירא אהרן ויבן מזבח לפניו, מה ראה?
אמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעזר: ראה חור שזבוח לפניו, אמר: אי לא שמענא להו
השתא עבדו לי כדעבדו בחור, ומיקיים בי (איכה ב') אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא,
ולא הויה להו תקנתא לעולם. מוטב דליעבדו לעגל, אפשר הויה להו תקנתא בתשובה.

And Aaron saw, and he built [va-YiVeN] an altar [miZ-BeiaCH] before him (Exodus 32:5)

What did he see?

Rabbi Benjamin son of Japhet says, in the name of Rabbi Eleazar:

He saw Hur lying slaughtered [ZaVuaCH] before him and said:

“If I do not listen to them, they will now do to me as they did to Hur,

and so will be fulfilled, “*Shall Priest and Prophet be slain in the Sanctuary of God?*”

(Lamentations 2:20)

and they will never find forgiveness.

Better that they worship a calf; perhaps they will have repair through repentance.”

[Note: see Exodus 24:14, in which Moses leaves both Hur and Aaron in charge of the people]

Midrash Shemot Rabbah 41:7 (date uncertain)

ויקהל העם על אהרן, רבנו אמרי השטן מצא את ידיו אותה שעה, שהיה משה נראה תלוי בין
השמים והארץ והיו מראין אותו באצבע ואומר: כי זה משה האיש. אותה שעה עמד עליהם חור
ואמר להם קציעי צוארוא, אין אתם נזכרים מה נסים עשה לכם הקדוש ברוך הוא, מיד עמדו
עליו והרגוהו. נכנסו על אהרן, שנאמר: ויקהל העם על אהרן, ואמרו לו פשם שעשינו לזה כך אנו
עושים לך, כיון שראה אהרן כך נתירא, שנאמר (שמות לב, ה): וירא אהרן ויבן מזבח לפניו, מהו
מזבח, מן הזבוח שלפניו. דבר אחר, ויבן מזבח, בקשו לבנות מזבח עמו ולא הניח להם, אמר
להם הניחו לי ואני בונה לעצמי שאין כבודו של מזבח שיבנה אותו אחר, ואהרן נתפגן כדי
לאחר הדברים, אמר, עד שאני בונה לעצמי משה ירד, בנה אותו ולא ירד.

The people gathered against Aaron.

Our sages said: Satan found his hands in that moment,

for Moses appeared suspended between the heaven and the earth,

and they were pointing their fingers at him saying “*For that man Moses...*” (32:1)

In that moment, Hur stood up to them and said to them

“decapitated people! Do you not remember the miracles the Holy One performed for you?”

Immediately, they rose up and murdered him.

They gathered against Aaron, as it says “*the people gathered against Aaron.*”

They said: “As we did to him so we will do to you!”

When Aaron saw this, he was afraid [nit-yara], as it says

“*Aaron saw [va-YaR] and he built an altar [mizbeiach] before him*”

What does *the MiZ-BeiaCH* mean?

Min ha-ZaVuaCH [from the slaughtered one] before him.

Another interpretation of: *he built an altar.*

They sought to build an altar with him but he would not let them, saying:

“Let me build it, for the honor of the altar does not allow anyone else to build it.”

And Aaron intended to delay things, thinking:

“while I am still building it by myself, Moses will descend.”

He built it but Moses did not descend.

RaSHI (Rabbi Shlomo Yitzchaki, Troyes France 1040-1105CE)

עגל מסכה . כִּי־נִסַּח שְׁהִשְׁלִיכוֹ לְאוּרֵי־בְכוֹר, בָּאוּ מְכַשְׁפֵי עֶרְב־רַב שֶׁעָלוּ עִמָּהֶם מִמִּצְרַיִם וְעָשְׂאוּהוּ בְכַשְׁפִּים ;
וְיָשׁ אֹמְרִים מִיָּכָה הָיָה שָׁם, שֶׁנִּצָּא מִתּוֹךְ דְּמוּסֵי בְנֵי־שְׁנַתְמַעַד בּוֹ בְּמִצְרַיִם, וְהָיָה בְּיָדוֹ שָׁם וְטָס שֶׁכָּתַב בּוֹ מִשָּׁה
”עֲלֵה שׁוֹר” ”עֲלֵה שׁוֹר” לְהַעֲלוֹת אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף מִתּוֹךְ נִלוּס – וְהִשְׁלִיכוֹ לְתוֹךְ הַכּוּר וְנִצָּא הָעֵגֶל (תנחומא):
A molten calf (Exodus 32:4)

When he threw it into the fire, in a melting pot,
the sorcerers among the mixed multitude who had come up with them from Egypt came,
and performed witchcraft.

And some say that Micha was there,
who had emerged from a layer of bricks in which he had been crushed in Egypt.
And in his hand was a divine nameplate, on which was written “Arise ox! Arise ox!”

For the purpose of bringing up the coffin of Joseph from the Nile—
And he threw it into the melting pot and out came the calf.

ה וַיֵּרָא אֱהֲרֹן. שֶׁהָיָה בּוֹ רוּחַ חַיִּים, שֶׁנִּצָּא מִבְּתִנִּית שׁוֹר אֲכָל עֵשְׂבֵר (תהלים קו: כ),
וְרָאָה שֶׁהִצְלִיחַ מַעֲשֵׂה שְׁטָן וְלֹא הָיָה לוֹ פֶּה לְדַחֲוֹתָם לְגַמְרֵי :

And Aaron saw

That it had in it life spirit, as it is said: “for the image of an ox eating grass” (Ps 106:20).

He saw that Satan had succeeded and there was nothing he could say to prevent them

וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ. לְדַחֲוֹתָם :

And he built an altar. To stall them

Siftei Chachamim (super-commentary on Rashi by Shabtai M'shorer Bass, Amsterdam 1641-1718)

שיצא מתוך דמוסי כו'. פי' כשהיו ישראל במצרים והיו בונים את פיתום ואת רעמסס וכשלא היו עושין שיעור
עבודתן מה שאמרו להן באו המצרים ונטלו הילדים ונתנו בחומה של בנין ומניחים האבנים סביבותיהן ועליהן
כדי שיהא השיעור של עבודה מלא ואמר משה רבינו ע"ה לפני הקב"ה רבונו של עולם למה יענשו הקטנים
במיתה זו ואמר לו הקב"ה אין סופן של ילדים אלו לטובה שילכו לתרבות רעה כשיגדלו מוטב שימותו זכאים
והלך משה והוציא אחד מתוך שורת הבנין שנמעך בו ונקרא מיכה :

Who had emerged from a layer of bricks, etc

Explanation: when the Israelites were in Egypt, building Pitom and Ramses,
when they failed to complete the amount of work they were told to do,
the Egyptians came and took their children, put them into the wall being built,
and placed stones around them and on them — thereby completing the amount of work.

Moshe Rabbeinu said to the Holy One:

“Master of the World! Why should the little ones be punished by such a death?”

The Holy One answered:

“These children will not end up good. They will follow an evil culture when they grow up.

Better they die while they are worthy.”

Moses went and removed a child who was crushed (*nimach*) in a row being built.

He was called Micha [*the crushed one*].

Don Isaac Abarbanel (Portugal, Italy 1437-1508)

שלא כיון אהרן חלילה לעשות ע"א שיעבדו אלא לעשות תחבולה לעכבם עד בוא משה כדברי הרלב"ג. וגם להראות להם סכלותם ושהטלסאם ששאלו רוח אין בקרבם והבל הוא כפי הדעת האחרון שזכרתי. ומפני שלא היתה כוונתו רעה לכן לא הענישו הקדוש ברוך הוא כחוטא ומחטיא את הרבים. וגם משה לא הרגו כשצוה הרגו איש את אחיו. ולא היה משוא פנים בדבר כי רחמנא לבא בעי. וכן אמרו באלה שמות רבה משל לבן מלך שזחה דעתו עליו ונטל את הצפורן לחתור בית אביו אמר ליה פדגוג אחד אל תיגע בעצמך תן לי ואני חותר. הציץ המלך עליו א"ל יודע אני כוונתך חיי איני משליט על פלטיך שלי אלא אתה. כך בשעה שאמרו ישראל לאהרן קום עשה לנו אלהים אמר להם פרקו את נזמי הזהב אני כהן ואני עושה אותו ואקריב לפניו והוא לא עשה כן אלא לעכבן עד שיבוא משה א"ל הקב"ה אהרן אני יודע איך היתה כוונתך חייך איני משליט על קרבנותיהם אלא אותך שנאמר ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך. ואלו היה אהרן מוחה בידיהם ומוכיחם היו הורגים אותו וממהרים לעשות את העגל בידיהם ועובדים אותו בלי עכוב ותהיה זו סבה שיכלם כלם יחד. ולכן היה מה שעשה אהרן בחכמתו הוא בדבר הישר ובוחן לבות וכליות נתן שכרו כהונת עולם.

Aaron did not, God forbid, intend to make an idol for them to worship, but this was a ruse,

To delay them until Moses' arrival, as the RaLBaG says.

Also, to show them their foolishness, and how the idol that they were asking for

Would have no spirit in it, and was useless, as I have already explained.

And because his intention was not evil,

the Holy One did not punish him as a sinner who causes others to sin.

And Moses did not kill him when he commanded "*let man kill his brother.*"

...

And thus they taught in Shemot Rabbah, a parable of the prince who became arrogant,

And who took a spade to dig under his father's palace;

And a mentor said to him "don't you do it, give it to me and I will dig."

The king saw and said to him: "I know your intention.

By my life, I will not appoint anyone to rule my palace other than you!"

Thus when Israel said to Aaron "*Rise up and make gods for us*", he said to them:

"remove the gold rings. I am the priest. I will make it. I will sacrifice to it."

But he only did it to delay them until Moses came.

The Holy One said to Aaron: "I know what your intention was; by your life, I will put you in charge of all of their sacrifices, as it says *And you, bring near Aaron your brother...*"

And if Aaron had tried to prevent them, and to rebuke them, they would have killed him,

And would have quickly made the calf by themselves, and worshipped it without delay,

Providing a reason to annihilate them all at once.

Thus, what Aaron did in his wisdom was in the straight path,

And the one who examines hearts and kidneys gave him the reward of eternal priesthood.

Or HaChaim (Rabbi Chaim ibn Attar, Morocco, Italy, Jerusalem 1696-1743)

וירא אהרן. פירוש ראה דבר פלא כי לא עשה דבר אלא השליכו באש ויצא העגל מעצמו :

And Aaron saw, etc.

He saw something wondrous; he had done nothing but throw it into the fire, and a calf emerged.

ויבן מזבח לפניו. ולא אמר ויבן לפניו מזבח שאז יהיה נשמע שלכבודו עשה והוא לא עשה המזבח לעגל אלא לפניו עשאו וכונתו למקום, ולדברי הזוהר (ח"ב קצ"ג). יכוון גם כן על נכון כי עשה לבל יפליא חוץ והיה לו. המזבח למאסר ככל מחוייבי מיתה.

he built an altar in front of it.

It does not say "He built before him an altar,"

for this would have indicated that Aaron built the altar for the calf's honor.

But he did not make the altar for the calf, but rather "before him."

His making and his intention was "to The Place."

According to the *Zohar* (2:193), Aaron erected the altar in order to hold on to it so that the people should not be able to drag him away from there and execute him.

ואמר חג לה' מחר נתכוון לדחות השעה וכונתו ומחשבתו בדבריו היתה לאלהי ישראל אמת כי שם זה הוא שם המיוחד, וישראל גם כן למה שפירשתי כי לא נעקרה מחשבתם ואמונתם מה' אמת ואליו יכוונו אלא שרצו לקחת חלק ממנו שיהיה לפניהם אין דבר נגדיות לדעתם בדברי אהרן :

"To-morrow shall be a feast for the Lord."

His intention was to stall for time.

His thought and his intention, with his words, was for the True God of Israel.

For this name is the Ineffable Name.

And also Israel, as I have explained,

their thought and their faith was not uprooted from the True God.

They were focused on Him, but they wanted to take a part of Him that would be "before them."

There was no element of rebellion in their minds in the words of Aaron.